

УДК 811.111'81.25

Онофрієнко Т. – ст. гр. 541

Горлівський державний педагогічний інститут іноземних мов

**ПЕРЕДАЧА ВЛАСНИХ НАЗВ ТВОРУ Дж.Р.Р. ТОЛКІНА
„ВОЛОДАР ПЕРСНІВ” РОСІЙСЬКОЮ МОВОЮ
(переклад А.А. Кістяковського і В.С. Муравйова)**

Науковий керівник: к. філол. н., доцент Вострецова В.О.

На сьогодні існує шість варіантів перекладу та один переказ твору Дж.Р.Р. Толкіна „Володар перснів” (рос. „Властелин колец”). Першим офіційним перекладом вважають переклад А.А. Кістяковського і В.С. Муравйова. Саме цей варіант перекладу нав’язав стилістичну спрямованість підходу до перекладу аналізованого твору як до билинно-героїчного епосу, що виражалося в заміні деяких реалій Середзем’я реаліями російської історії.

Необхідно зазначити, що при перекладі хобітських назв А.А. Кістяковський і В.С. Муравйов використали чималу кількість слів, утворених від коренів *крол-* та *зайк-*, що, на думку багатьох дослідників, ніяк не виправдано (*Bucklebury – Зайгород, Crickhollow – Кроличья Балка, Michel Delving – Землеройск, Брендузайк – Brandybuck, Took – Крол*, тощо). Такі варіанти перекладів виникли з тієї причини, що автори зазначеного перекладу вважали етимологію слова „хобіт” досить прозорою, і відштовхувалися від цього при роботі. На думку перекладачів, „hobbit” – це зрощення двох слів: лат. *homo* + англ. *rabbit*, тобто ‘людина-кролик’. Читачі неодноразово писали Дж.Р.Р. Толкіна листи стосовно такого варіанту трактування слова *hobbit*. Однак сам автор цю версію заперечував. Насправді, у додатках до „Володаря перснів” автор пояснює корені найменувань хобітів усередині всесвіту Середзем’я. Згідно їм, це слово є видозміною вихідного *holbytla (hole builder, ‘будівельник нор’)* з мови Рохана [1].

Отже, А.А. Кістяковський і В.С. Муравйов запропонували свою власну систему імен, яка узгоджується з їх концепцією. Її особливість полягає в тому, що більшість змінених назв стають звичними та зрозумілими для російськомовного читача. Задля цього було використане калькування одиниць не тільки з англійської, що було б доречно, але й з ельфійської та інших штучних мов, властивих лише творчості Дж.Р.Р. Толкіна. Наприклад, *Baggins – Торбинс, Dunland – Сирьє Равнини, Rivendell – Раздол, Shadowfax – Светозар, Rohan – Рустания, Glorfindel – Всеславур, Gildor – Гаральд*. Перекладачі також захопилися практичною транскрипцією, намагаючись зменшити відстань між культурою тексту та культурою читача. Тому з’явилися неточні власні назви (*Gamgee – Скромби, Grishnakh – Грышнак, Moria – Мория, Ithilien – Итилия, Sirannon – Сираннона, huorns – гворны, Balrog – Барлог*). Варто також надати декілька прикладів компенсації стилістичного забарвлення тексту за рахунок зміни власних назв (*ent – онт: Entmoot – Онттомолвище, Entwash – Онтава*). Просто транскрибовані або транслітеровані імена також є, але їх загальна кількість значно менша від загального обсягу власних назв (*Elessar – Элессар, Bruinen – Бруинен, Beleriand – Белерианд*).

Література

1. Хоббиты [Електронний ресурс]. – 2012. – Режим доступу : <http://ru.wikipedia.org/wiki/Хоббиты>.